

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Generalis Totivs Sacri Ordinis Clericorvm Canonicorvm Historia Tripartita

Pennotto, Gabriele

Coloniae, Anno M.DC.XXXXV.

LIV. De quibusdam alijs Congregationibus Italicis Canonicorum
Regularium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38634

in Concilio Aquitano
venerunt, ubi etiam
retractis scapulari, quod
canonicis, vel Canon
sunt. Porro scapulari
Acquisgrani ubi loquitur
cam, quae monachis
nicium ibid. & text. in
monachis regularibus
, vt nulla probatio
poterit nosos cano
nicos decernere de
is praescribere, quod
ualis, quae non nega
addo etiam decernere
ordinis S. Augustini
dubium nihilominus
cum illo habitu sic
B. Augustino in
daret verior: quia ordo
naturalis, sed mysticus
noua species canonice
possessionem addi potest
in corpore vniuersi
ias nouae addi potest
de corpore Romani
de illis antiqui famu
et?

quas vocant forcaturas, siue varotas, & cap
scapulari à nonnullis super rochetto in choro
defertur, de quibus in Constitutionibus Be
nediticti XII in cap. de Forma habitus, hoc enim
pacto concedimus, esse habitum canonicorum
antiquorum, & modernorum, quo omnes passim
vtant nunc vtuntur. At loquendo de scapulari,
quod est hausa laica cum cucullo, quale & mo
dum est multi ex mendicantibus acceperunt, nego
illud fuisse habitum antiquorum canonicorum.
de quod non fuerit habitus canonicorum Alex
andrinorum, patet ex Cassiano lib. 1. de Institutis
monasticum cap. 7. illorum enim scapularia
erat maior, quas nunc nos dicimus almuti
as, quod etiam canonici D. Marci de Mantua e
iusmodi scapulari non deferrent, quidquid som
niamus. Mamphridus, patet ex illorum constitutio
nibus in cap. de Habitu illorum enim scapularia
erant eum lancea, tum pellica. non ergo erant ha
sana, ut sunt illa canonicorum huius congrega
tionis, sed erant pelles, & cappucia, quae nunc su
per humeros, & brachia à canonicis tum regula
ribus, tum secularibus deferri solent, qualia sca
pularia Canonici nostrae congregat. deferunt Lu
cean monasterio S. Frigidiani, iuxta antiqua lo
co sancto adueniunt, multò minus verum est, quod
iuxta Frigidianarum eiusmodi scapularia, siue ni
gulae siue alba, vnaquam tulerint, sed sunt impo
sibile de frigido cerebro haurire, quas libro se
quuntur solida ratione, & demonstratione reijci
unt. illud autem multò magis mirandum, hunc
autem ad probandum quod canonici D. Mar
ci, qui quicunque essent, ordinis D. Augustini
non erant, gellarent super rochetis scapularia,
allegare. Andream in Clementina 1. in verbo
Habitus de electione, qui neque ibi, neq; in to
to libro Clementinarum de illis canonicis vel v
nus verbum habet.

IN fertur, exili admodum fundameto sub
stantiam videri, quod idem autor ait, Alle
gationes in causa praecedentis inter ca no
nices Lateranenses, & monachos Cassinenses
pro eisdem Lateranensibus productas, aeque mi
ratur pro Canonici S. Saluatoris, & eisdem ca
nonicis dicta congregationis S. Saluatoris Bo
noniensi a se comprehensos fuisse in eadem
causa, & sententiam à Pio IV. ad fauorem Late
ranensium latam, aequè pro suis facere, in qua re
probandato secundo libro insitit. & lib. 3. fol.
89. pag. 2. nam licet, saluo vinculo charitatis, & a
micitiae cum RR. Monachis, hoc maxime verū
esse optinemus, tamen certum est canonicos di
ctae congregationis in eadem causa ne per som
niam quidem nominatos, sed neque laborum,
vel effectum participes fuisse, vnde illud in au
torem quadrare posset, quod Iulioconsultus ait
in lib. 1. non fuerit partes ff. pro socio. leoniam
esse societatem, quia quis praedat, & lucra non au
tem laboris & dispendiorum locus esse cupit. Et

quoniam maxime defudet tum in propugna
culo Ticinensis tum in Allegationibus per no
stros, Cremonae editis transcribendis, & ad fauo
rem suorum iurium aptandis, tamen timeo val
de, ne à seopo aberret. nam totus status contro
uerfiae ad duo capita, seu dubia tandem redactus
est, nimirum, an nos essemus de antiquis clericis
à D. Augustino, vel SS. Apostolis institutis: & an
supposito, quod de illis verè essemus, vt clericis
per essentiam ius praecedendi monachos com
peteret, qui non per essentiam, sed ex accidenti,
siue ex dispensatione sunt clerici, quare vt iura
pro nobis allegata, & sententia pronobis lata suis
prodesse possit, probandum erit, quod sui sint de
veris, & antiquis clericis à D. Augustino, & à SS.
Apostolis institutis, ad quod probandum non
sufficit aliorum dignitatem imminuere, vel alio
rum iuribus detrachere. nam per hoc, quod domū
vicini demolimur, & deprimimus, nostram non
erigimus, nec subleuamus.

CAPVT QVINQVAGESI
MVM QVARTVM.
De quibusdam alijs Congrega
tionibus Italici Canonicoꝝ
Regularium.

Raxer congregationes nume
ratas fuerunt, & sunt etiam in
Italiae nonnullae, licet nu
mero familiarum multò mi
nores, vt quae duo, vel tria mo
nasteria ad summum non ex
cedant. Haec fuerunt congrega
tio Scholarium apud Bononiam, S. Iacobi Cel
lae Volanae in Episcopatu Comaslij in Roman
diola, & nunc sunt congregatio S. Spiritus Ven
etiaram, & S. Petri de Monte Corbulo in He
truria.
Congregatio Scholarium fuit instituta apud
Bononiā ante annum 1200. à nonnullis Schola
ribus Bononiae causa studij commorantibus, de
qua Iacobus de Vitriaco S. R. E. Cardinali Epil
copus Tusculanus in sua historia Occidentali
cap. 27. haec scribit: *Est alia Regularium canonicorū
Deo grata, & hominibus gratiosa congregatio extra ci
uitatem Bononiae, non longe ab ea in castris a tertio regni
militantium, & eidem sub vniuersa materia obedientia in
seruore spiritus, & mentis excessu tam deuote, quam
humiliter seruiunt, hi siquidem adeo expediti post
Dominum currunt, & nudi nulli sequuntur quod om
nem exteriorum curam, & temporalium possessionem
à se penitus reiecerunt, omnia transitoria tangunt
stercosa repugnantes, vt Christum lucifugant. Sapien
ter enim pensantes, & prudenter attendentes, quod ius
sicut dicit malitia sua, in tantum de crastino non cogi
tant, quod elemosinas aliquas à fidelibus non reci
piant,*

piant, nisi quantum fortia via sua ad actum necessitate possit sufficere. Tribus in hebdomada diebus carnes, si eis opponantur, non recusent, in refectorio manducantes, & in dormitorio quiescentes, & Horas Canonicas secundum D. Augustini regulam pariter in Ecclesia in voce exaltationis, & Confessionis Domino concincentes, immolantes Deo sacrificium laudis, & reddentes altissimi vota sua. ipsi autem ex numero Scholarium Bononia causa studij commorantium in xvum Domino inspirante congregati, diuinarum scripturarum lectiones, vno eorum docente, singulis diebus audiunt, quae autem diligenter audierint, Summi Pontificis auctoritate & S. R. E. institutione Christi fidelibus diebus festis in predicatione, & doctrina gratia decorantes, & Praedicatorum ordinem Canonicorum ordini coniungentes. Haec igitur dulcis mixtura bonorum multos ad imitandum allicit, prouocat, & sciendum, & diebus singulis sancta, & honesta Christi scholarium Congregatio, & numero amplius, & charitate dilatatur. Attendentes enim sapienter fortes athletae Iesu Christi, quod nullum sacrificium magis placuit Deo, quam zelus, & salus animarum, & quod anima, quae impinguit, impinguitur, sumentes in vasis suis de optima terra fructibus, & ferentes vitro munera, aquas suas in plateis diuidunt, & fontes eorum deriuantur foras, in agro Domini fructum centesimum recipiunt vnanimiter laborantes, vt animas peccatorum de saeculis Leuitibus extrahentes, postquam ad scientiam eruderint multos, fulgeant tanquam stella in perpetuas aeternitates.

Vbi verò, siue in quo monasterio haec congregatio fuerit instituta, nunquam reperire potui, nam tempore Iacobi de Vitriaco non solum in ciuitate Bononiae, sed iuxta illam in Suburbij, vel collibus, aut agris vicinis multa canonicorum erant monasteria. si diuinare liceat, suspicor hanc congregationem erectam in monasterio S. Victoris. Primò quod in literis Apost. praesertim Martini Vanuocatur illud monasterium fuisse caput aliorum monasteriorum, nam sub illo erat monasterium S. Iohannis in Monte in ciuitate, secundò quod locus esse prope ciuitatem, vnde diebus festiuis canonici in ciuitatem ad verbum Dei praedicandum sese recipiebant tertio quod ipsum monasterium S. Victoris multorum doctissimorum virorum diuinis, & humanitatis pericia clarissimorum olim domicilium esset, vt ex antiquis monumentis illius apparet, licet multae scripturae ad illud atinentes bellorum ruinis, rapinis, & vastationibus perierint, ob quas ante Martinum V. iam annis quinquaginta ipsum monasterium debito numero canonicorum erat destitutum.

II. Congregatio S. Iacobi Cellae Volanae instituta est in Episcopatu Comacensi in monasterio vetustissimo canonicorum, dum Archiepiscopi Rauennatenfes quaedam monasteria canonicis dicti monasterij tenenda, & secundum illius institutiones reformanda tradiderunt, ex

quibus fuerunt monasterium S. Adalberti in loco, qui nunc vocatur S. Albertus, necnon monasterium S. Laurentij in Casarea foris Raucennam, quod erat monachorum ordinis D. Benedicti, sed cum disciplina monastica penitus in eo defecisset, anno 1266. Philippus Rauennatensis Archiepisc. canonicis S. Iacobi Cellae Volanae reformandum commissit publico instrumento vniuersis confecto, sub hac forma.

In nomine Domini amen. Anno à natiuitate eius 1266. die 11. Nouemb. Inditione 9. Argente in canona venerabili Patre Domini Vbaldino Archiepiscopi Raucennatensis praesentibus venerabilibus Patribus Domini Guido Lesse Episcopo Pistoriensi & Saluatori mandatum patendum reddens, commissa B. Petro, & in ipsi persona sui successoris super canonicis generalis rationis, ac plenissima potestate, apostolice potestatis sui mandatum ad praedictandum misit, sui successoris ipsorum ad praedictam potestate in grege suis commisit, vt eandem, & dissipent, & ascient, atque plantent, ac ipsorum mandatum grege eiusdem sanguinem in equis, cum in tam infusa commisionu, & protectionu custodia generis Christi Vicariis vbiq; dirigere viqueat, vt in obsequium adfectum, reparando singula, cuius iura vniuersa, ad instar illius, qui cum sit totus vbiq; sit tamen angelus suos spiritus, & minister, sui generis, & ex examinatione habita diligenter, non potius de monacho eiusdem ordinis sine iudicio irrepudabili monasterium restaurare, ex quibus distat, & solatio eiusdem monasterij iam processu ad monasterium nunc vacante, & nullo ibi monacho existente, prouidimus, atque disposuimus, habentes pro eiusdem Iesu Deum, ipsum monasterium de religio, bonis, & discretis fratribus ordinis S. Augustini reformari. Quare iam dictum monasterium cum omnibus suis iuris, aliorumq; possessionibus, bonis, & rebus omnibus, bonis, & oneribus eiusdem monasterij de consensu fratrum nostrorum Sinibaldi Archiepiscopi, & Deodoti Praepositi Ecclesiae Raucennatensis praesentium concelebramus, ac supponimus tibi praesenti D. Vitorino Praeposito, ac Syndico Priori, ac Conuentui Ecclesiae S. Iacobi Cella Volanae recipienti, & stipulanti nemini, & tunc ipsius Priori, & Conuentui, & pro ipso Priore, & Conuentui, seu Ecclesia supra dicta, & ipsi Ecclesia, & canonicis S. Iacobi Cella Volanae ordinis S. Augustini Comacensis Diocesis, ita quod de cetero vniuersis, & idem sit Rector, administrator, & gubernator, & Prior, & Canonicus ipsius Canonice S. Iacobi, & monasterij praedicti, saluis, & reseruatibus nobis, & Ecclesiae Raucennatensis ipsi monasterio, & Rectori viribus, patribus, & con-

uentibus, & honoribus omnibus, tam in spiritibus, quam in temporalibus, vtriusque lege Iurisdictionis, & ditione habentibus praesentibus, & debentibus, & Ecclesia Raucennatensis, ita quod per vniuersum huiusmodi nos, successores nostros, & Ecclesia Raucennatensis in aliquibus supra dictis praedictum nullatenus fiat, quae omnia, & singula supra dicta, & c.

III. Tunc ex forma vniuersionis videatur istud monasterium S. Laurentij eidem canonice S. Iacobi aliter vnitum, vt vnus & idem in vtriusque monasterij esset Prior, constat tamen in eodem erectum conuentum canonicorum sub Priore distincto à Priore & conuentu S. Iacobi cum subiectione tamen ad ipsum Priorem S. Iacobi ex multis literis Apostolicis reperitur autem eidem monasterio de anno 1396. postea vnitum canonice S. Mariz in Portu, forsitan quia canonice S. Iacobi illud cesserant, quibus vice versa reperitur ipsi Portuensis alia bona, & iura cessisse, quae habebant in Episcopatu Comacensi.

Praeterea supra dicta monasteria ad eandem congreg. spectabant Ecclesia S. Iuliani prope Patentium, quae canonice S. Iacobi anno 1122. accepta compositione concesserunt mensi Episcopali Faustinae. Item Ecclesia Parochialis loci Mortantia, cum alia Ecclesia quam nunc tenent FF. Minores Conuentuales quae omnia constant authenticis scripturis existentibus Ferrariae in canonicis nostra Abbati S. Io. Baptista.

Verum omnia haec monasteria nunc solo sunt congregata, nam monasterium ipsum S. Iacobi nullo congregati vniuit, prope Ferrariam ob aeris incomperium translatum est, loco Cellae Volanae omnino destituta. Similiter monasterium S. Laurentij, quod ab Eugenio IV. eidem congreg. fuerat vnitum, paucis ab hinc annis in quadam ciuitate Raucennatensi, quod vbi esset nimis propinquum, euersum est, illius materia pro aedificio noui templi S. Mariz in Portu infra ciuitatem à Sede Apostolica concessa, in quo sinistro latere faeculum D. Laurentio sacrum est, antiqui monasterij memoriam conferuendam, erectum est monasterium vero S. Adalberti cum vicibus cognominato sepius capto, combusto, & caetero destructum, tandem reductum est in Archiepiscopatus scolare.

Et haec congreg. praedictae Blasius de Nouellis Ferrariensis Lateranensis Basilicae Penitentiaris, & deinde Adriae Episcopus, qui cum esset Prior Monasterij S. Iacobi Cellae Volanae, primò sui monasterij reformationis ex animo incubuit, illud nostrae congreg. paulò ante reformatae vniendum curauit, cum quo ipsam congreg. ingressus aliquot annis sanctissimè nobiscum vixit, ad Episcopatum Adriaticum postea assumptus, quem cum inuadente resisteret, non sine sanctitatis opinione ex hac vita ad caelestem migravit: cuius cor-

...um S. Adalberti...
...fuerit...
...et...

Et licet ex forma unionis videatur istud monasterium S. Laurentij eidem canonicis S. Jacobi taliter unitum, ut unus & idem in vtrifque monasterijs esset Prior, constat tamen in eodem erectum conventum canonicorum sub prioris distincto à Priore & conventu S. Jacobi cum subiectione tamen ad ipsum Priorem S. Jacobi ex multis literis Apostolicis. reperitur autem idem monasterium anno 1296. postea unitum canonicis S. Martii in Porto, forsitan quia canonicis S. Jacobi illud cessarant, quibus vice versa reperitur ipse Portuensis alia bona. & iura cessasse, quae habebant in Episcopatu Comacensi.

Poster super dicta monasteria ad eandem congregationem spectabant Ecclesia S. Iuliani prope Fauentiam, quum canonicis S. Jacobi anno 1222. accepta compositione concesserunt mensis Episcopali Praefectura. Item Ecclesia Parochialis loci Mortani, cum alia Ecclesia quam nunc tenent FF. Minores Conventuales quae omnia constant authentice scripturis excellentibus Ferrariae in canonica nostra Abbatiis S. Io Baptistae.

Verum omnia haec monasteria nunc solo sunt repta, nam monasterium ipsum S. Jacobi nostrae congregationi unitum, prope Ferrariam ob vim intemperiem translatum est, loco Cellae Volanae omnino desitutum. Similiter monasterium S. Laurentij, quod ab Eugenio IV. eidem congregationi unitum, paucis ab hinc annis in quadam civitate Raenn. munitione, quod urbi esset nimis propinquum, euersum est, illius materia pro aedificatio noui templi S. Mariae in Porto infra ciuitatem à Sede Apostolica concessa, in quo sinistro latere facillum D. Laurentio sacrum ad antiqui monasterij memoriam conseruandam, erectum est monasterium vero S. Adalberti cum vicinis eo cognominato sepius capto, combusto, & tertio destructum, tandem redactum est in Archiepiscopatum secularium.

Ex hac congr. prodijt Blasius de Nouellis Ferrarientis Lateranensis Basilicae Penitentarius, & deinde Adrix Episcopus, qui cum esset Prior Monasterij S. Jacobi Cellae Volanae, primò sui monasterij reformationi ex animo incubuit. Verum cum eam difficiliter deprehendisset, illud nostrae congr. paulò ante reformatae unendum curauit, cum quo ipsam congr. ingressus aliquot annis sanctissimè nobiscum vixit, ad Episcopatum Adriaticum postea assumptus, quem cum laudabiliter rexisset, non sine sanctitatis opinione ex hac vita ad caelestem migravit: cuius cor-

pus Ferrariae in Ecclesia nostri monasterij fuit tumulatum.

Congregatio S. Spiritus Venetiarum sub Martino V. suam originem habuisse dicitur circa annum 1424. in monasterio S. Spiritus prope Venetias, quod antea fuerat canonicorum regul. circa annum 1140. fundatum, sed postea circa an. 1380. canonicis desitutum, monasterio Abbati Brunduli unitum. Autores huius congregationis fuerunt quatuor clerici nobiles Venetici seculares, videlicet D. Andreas Bondimerio, D. Michael Maurodeno, D. Philippus Paruta, & D. Franciscus Contareno. hi zelo vitae communis, & religiose inflammati primùm apud locum intra lacunas S. Mariae de Nazareth conuenientes, vbi erat monasterium eremitarum ord. S. Augusti. Magistro Gabrieli Spoletano eximio illorù temporum concionatori, & eius loci Priori seipsum tanquam Patri spirituali institutos tradiderunt, cuius hortatu ipsum ordinem eremiticū ingredi, & professi, & de virtute in virtutem in dies proficientes, paulò post monasterium S. Danielis in agro Patauino Abbate commendatario concedente, obtinuerunt. Verum Abbatia alij collata, negotium è manibus dissiuit, quare in Patriam reuersi, monasterium S. Spiritus Abbatie Brundulensi concedente obtinuerunt, & canonicum ordinem in eo renouauerunt. nam anno 1424. ex commissione Martini Papae V. dimisso eremitico, canonicum habitum, & institutum sumpserunt, per manus D. Petri Marcello Episcopi Patauini, in cuius manibus iterato professionem emiserunt. Electus est Prior D. Andreas Bondimerio, qui multis annis ipsum monasterium religiosissimè gubernauit. Postea aliud monasterium Patauij obtinuerunt, quod S. Michaelis dicitur. Priores habent annuos, per quos reguntur. Visitatores verò per singulos annos ex concessione apostolica ex alijs ordinibus, siue claustralibus, siue mendicantium sibi delegunt, sub protectione Serenissimi Principis Venetorum degunt. Ex monasterio S. Spiritus prodierunt ipse D. Andreas Bondimerio ex Priori Patriarcha Venetiarum III. in ordine anno 1460. electus, & confirmatus, & D. Philippus Paruta, qui assumptus est ad Archiepiscopatum Cretensem anno 1458.

Congregatio S. Petri de Monte Corbulo circa tempora Iulij Papae II. fuit instituta. Ex Volaterrano lib. 21. locus primae foundationis mos Corbulus in Episcopatu Florentino, sed propè ciuitatem Senarum milliario circiter duodecimo. auctor quidam Petrus Regienis, vel Mediolanensis, ut alijs placet, qui antea fuerat monachus Carthusianus, imò, & canonicus S. Saluatoris Bononiensis, ut Mozzagrus lib. 1. in fine scribit, qui cum in Francisci de Soderinis Volaterrani Episcopi, & Alexandri V. I. Referendarij familiaritatem, & amicitiam deuenisset, eius fa-

IV.

V.

uore

